

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XX

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2025

NOTAE NUMISMATICAE

ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom XX

MUZEUM NARODOWE W KRAKOWIE
SEKCJA NUMIZMATYCZNA
KOMISJI ARCHEOLOGICZNEJ PAN
ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Kraków 2025

Komitet naukowy / Scientific Committee:

Prof. Peter van Alfen, Prof. Michael Alram, Prof. Aleksander Bursche, Prof. François de Callatay, Dr Karsten Dahmen, Prof. Georges Depeyrot, Dr Haim Gitler, Prof. Wiesław Kaczanowicz, Elżbieta Korczyńska, Prof. Katerini Liampi, Prof. Andrew Meadows, Prof. Mariusz Mielczarek, Dr Hab. Jiří Militký, Prof. Janusz A. Ostrowski, Prof. Maciej Salamon, Prof. Bernhard Weissner

Redakcja / Editorial Board:

Redaktor / Editor in Chief – Jarosław Bodzek

Zastępca redaktora / Associate Editor – Mateusz Woźniak

Sekretarze / Secretaries – Barbara Zając, Dorota Malarczyk, Anna Bochnak

Redaktor tematyczny / Theme Editor:

Peter van Alfen

Redaktor językowy / Linguistic Editor:

Peter van Alfen

Recenzenci / Reviewers:

Dr Hab. Bartosz Awianowicz, Dr Hab. Tomasz Bochnak, Dr Hab. Mateusz Bogucki, Dr Gilles Bransbourg, Dr Barbara Butent-Stefaniak, Dr Vincent Drost, Dr Przemysław Dulęba, Dr Hab. Arkadiusz Dymowski, Dr Witold Garbaczewski, Dr Marek Jankowiak, Dr Piotr Jaworski, Dr Szymon Jellonek, Dr Lajos Juhász, Prof. Agata Kluczek, Dr Lucian Munteanu, Dr Hab. Kyrylo Myzgin, Dr Evgeni Paunov, Dr Agnieszka Smołucha-Sładowska, Prof. Petr Vorel, Dr David Wigg-Wolf, Dr Michał Zawadzki, Dr Bernward Ziehaus

Redaktorzy prowadzący / Managing Editors:

Barbara Zając, Dorota Malarczyk, Katarzyna Kwinta

Korekta / Proofreading:

Aeddan Shaw, David Wigg-Wolf

Projekt graficzny i typografia / Graphic design and desk top publishing:

Luiza Berdak

Skład i łamanie / Typesetting and page layout:

Knight Press

Adres redakcji / Address of the Editorial Office:

Muzeum Narodowe w Krakowie

ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków

tel. (+48) 12 433 58 50, e-mail: notae@mnk.pl

<http://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-l>

Wyłącznie odpowiedzialność za przestrzeganie praw autorskich dotyczących materiału ilustracyjnego ponoszą autorzy tekstów.
Authors of the texts bear the sole responsibility for observing the copyright illustrations.

Wersją pierwotną *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* jest wersja elektroniczna.

The electronic edition of the *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* is treated as its original version.

© Muzeum Narodowe w Krakowie i Autorzy, 2025

ISSN 1426-5435

SPIS TREŚCI / CONTENTS

- 9 Od redakcji
10 From the Editors

ARTYKUŁY / ARTICLES

- WIOLETTA PAZOWSKA
13 A New Specimen of the Krakow Type Stater
Nowy egzemplarz statera typu krakowskiego
- ŁUKASZ KIEFERLING
23 Comments on the Technology of Production of Krakow Type Staters
Uwagi na temat technologii produkcji staterów typu krakowskiego
- BARBARA ZAJĄC
45 The Cultural Identity of the “City of the Blind”. Roman Provincial Coinage in Calchedon
Tożsamość kulturowa „miasta ślepców”. Rzymskie mennictwo prowincjonalne Chalcedonu
- SZYMON JELLONEK
67 Coins from the *Retentura* (Sector XIII) of the Legio I Italica Fortress in Novae
Monety z retentury (sektor XIII) obozu legionowego Legio I Italica w Novae
- LAJOS JUHÁSZ
81 A Miscast Denarius from the Hungarian Barbaricum
Wadliwie odlany denar z węgierskiego Barbaricum
- KRZYSZTOF JARZECKI
103 A Gold-plated Barbarian Imitation of a Roman Coin Found in Karczyn-Wieś in Kuyavia
Brązowe pozłacane barbarzyńskie naśladownictwo rzymskiej monety znalezione w Karczynie-Wsi na Kujawach
- JACEK PIKULSKI, KYRYŁO MYZGIN, JAROSŁAW BODZEK
125 A New Find of a Solidus of Constantine I from the Vicinity of Jakuszowice
Nowe odkrycie solidu Konstantyna I z okolic Jakuszowic

- STEPAN STEPANENKO, ERIC OLLIVIER, HENNADII SVYSTUN,
IEVHENIIA KALUHINA
- 147 Tracing Early 9th-Century Islamic Silver Flows: New Evidence from Tsarino (Mayaki) on the Donets River, Ukraine
Śledzenie napływów islamskiego srebra na początku IX wieku: nowe dowody z Tsarino (Mayaki) nad Dońcem, Ukraina
- PAWEŁ MILEJSKI, RADOSŁAW ZDANIEWICZ
- 199 Coins from the Archaeological Research at the Church of St. George in Czechowice
Monety z badań archeologicznych kościoła św. Jerzego w Czechowicach
- DARIUSZ F. JASEK
- 249 A Reassessment of the Attribution of the BB Dies of Sigismund III Vasa's 100 Ducats Issue
Rewizja atrybucji autorstwa stempli BB studukatówki Zygmunta III Wazy
- JAROSŁAW BODZEK
- 273 Zygmunt Mineyko (1840–1925) and His Gift of Ancient Greek, Roman, and Byzantine Coins to the Jagiellonian University
Zygmunt Mineyko (1840–1925) i jego dar starożytnych monet greckich, rzymskich oraz bizantyńskich dla Uniwersytetu Jagiellońskiego
- BARBARA ZAJĄC
- 311 The Paper Money Collection of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow between 1919–1949
Kolekcja pieniądza papierowego Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie w latach 1919–1949

RECENZJE / REVIEWS

- JAROSŁAW BODZEK
- 343 STEFAN KRMNICEK and EREN-CAN MERAL, *Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland. Münzsammlung der Universität Tübingen 7. Heft Ägypten: Alexandria und Gaumünzen. Augustus–Diocletianus. Nr 1–1154*, Propylaeum, Heidelberg 2025
- PAWEŁ KOCHAŃSKI
- 346 PIERLUIGI DEBERNARDI, *Roman Republican Silver Coins*. Vol. 1: *Beginnings – 200 BC*, Artemide Aste s.r.l., San Marino 2024

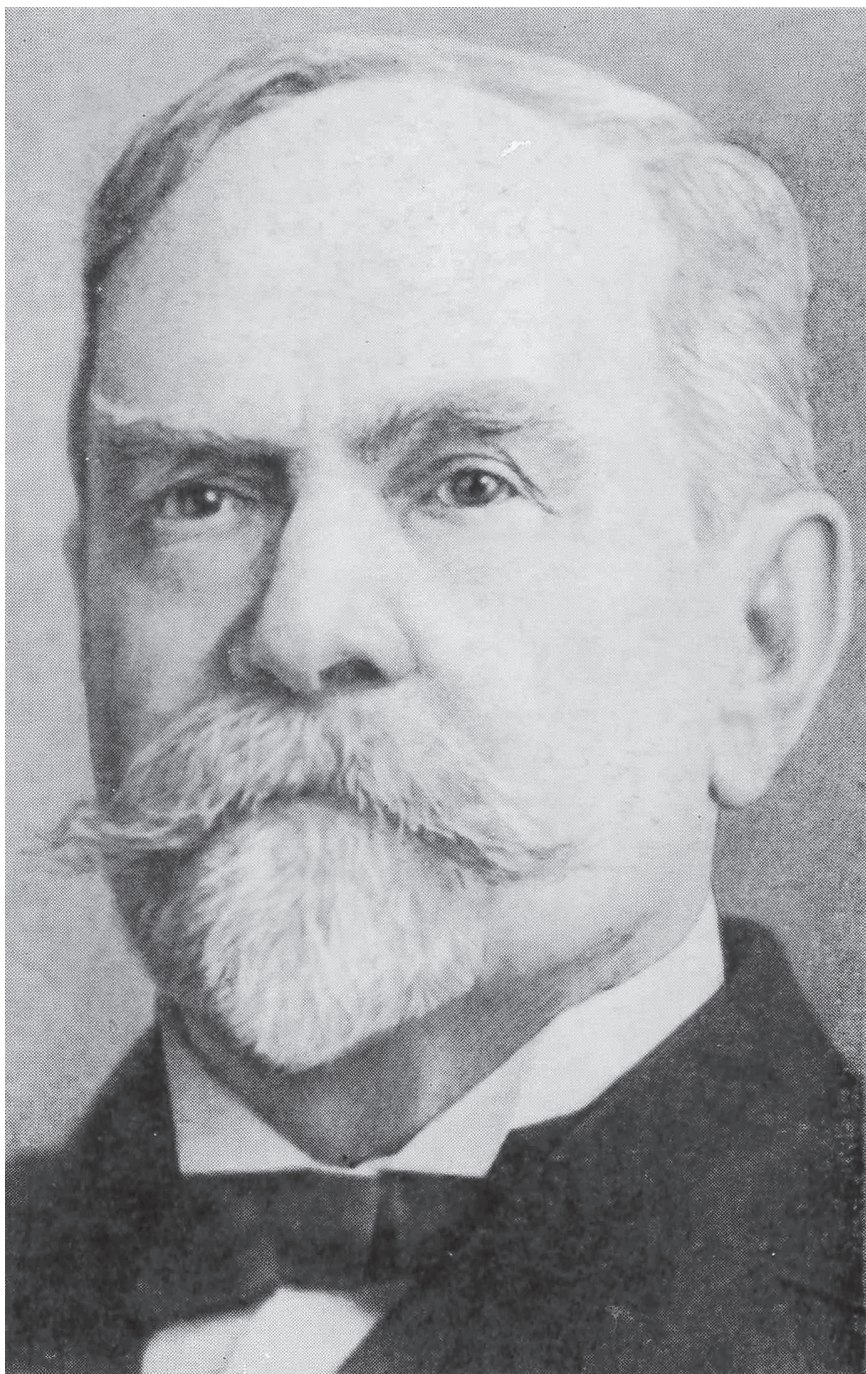
- JAROSŁAW BODZEK
350 BARTŁOMIEJ BARTECKI, ANNA HYRCHAŁA and KYRYLO MYZGIN
(eds.), *Skarb z Cichobórze. Studia nad depozytem rzymskich denarów oraz ich naśladownictw / The Cichobórz Hoard. A Study of the Deposit of Roman Denarii and Their Imitations*, Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, Hrubieszów 2023
- SZYMON JELLONEK
355 AGATA ALEKSANDRA KLUCZEK, *Ktistes i inni. Bohaterowie mitów i legend w rzymskim mennictwie prowincjonalnym (235–276)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2025
- BARBARA ZAJĄC
358 CHRISTOPHER HOWGEGO, *Roman Provincial Coinage*. Vol. IV.4: *Antoninus Pius to Commodus (AD 138–192). Egypt*. Part 1: *Introduction and Catalogue*. Part 2: *Indexes and Plates*, British Museum Press, Bibliothèque nationale de France, London–Paris 2023
- KATARZYNA BALBUZA
364 JEROME MAIRAT, *The Roman Imperial Coinage*. Vol. V.4: *The Gallic Empire (AD 260–274)*, Spink & Son Ltd, London 2023

KRONIKI / CHRONICLES

- MATEUSZ WOŹNIAK
371 *Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2024)*
379 *The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2024)*
- JAROSŁAW BODZEK
389 *Kronika Sekcji Numizmatycznej Komisji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie (2025)*
391 *The Chronicle of the Numismatic Section of the Archaeological Commission of the Polish Academy of Sciences, Krakow Branch (2025)*

NEKROLOGI / OBITUARIES

- NATHAN T. ELKINS
397 William E. Metcalf (1947–2025)
399 Bibliography of William Edward Metcalf
- HELLE W. HORSNÆS, JENS CHRISTIAN MOESGAARD
411 Jørgen Steen Jensen (Frederiksberg, 1 November 1938–Frederiksberg, 1 February 2025)

Zygmunt Mineyko (1840–1925). Fot. Archiwum Muzeum Narodowego w Krakowie
Zygmunt Mineyko (1840–1925). Photo: Archives of the National Museum in Krakow

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce tom XX *Notae Numismaticae – Zapisków Numizmatycznych*. Zgodnie z przyjętymi przez nas zasadami wszystkie teksty publikujemy w językach kongresowych, z angielskimi i polskimi abstraktami. Zawartość obecnego tomu oraz tomy archiwalne są zamieszczone w formie plików PDF na stronie internetowej Muzeum Narodowego w Krakowie (<https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>). Na stronie dostępne są ponadto wszelkie informacje ogólne o czasopiśmie oraz instrukcje dla autorów i recenzentów.

Sto lat temu 27 grudnia 1925 roku zmarł w Atenach Zygmunt Mineyko (1840–1925), człowiek o niezwykłym życiorysie, oddany Ojczyźnie patriota, weteran Powstania Styczniowego, emigrant, a jednocześnie filhellen i honorowy obywatel Grecji. Jego zasługi na polu walki z rosyjskim zaborcą, emigracyjna tułaczka i wkład w budowę Państwa Greckiego są dosyć dobrze znane, głównie dzięki spisany przez niego samego pamiętnikom przechowywanym w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie, w części wydanych drukiem w 1971 roku pod tytułem *Z Tajgi pod Akropol*. Dzięki publikacjom polskich i greckich archeologów znane są również dokonania Mineyki na polu archeologii, a w szczególności jego udział w badaniach na terenie położonego w Epirze słynnego sanktuarium Zeusa w Dodonie.

Zygmunt Mineyko interesował się również numizmatyką i nie były to zainteresowania powierzchowne. Spod jego pióra wyszło – niestety nigdy nieopublikowane – dzieło poświęcone jak sam pisał „objawom numizmatyki”. Rękopis tej pracy przechowywany obecnie we Lwowie, w dawnych zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, pozwala uznać ją za bardzo nowoczesne i wyprzedzające swe czasy opracowanie. Zygmunt Mineyko jest również ściśle powiązany z historią zbiorów numizmatycznych Muzeum Narodowego w Krakowie. W latach 1924 i 1926 do zbiorów krakowskiego Muzeum Narodowego trafiło w dwóch transzach prawie sto antycznych monet podarowanych przez Stanisława Mineykę (1875–1924), syna Zygmunta. Choć formalnie ofiarodawcą był Stanisław najprawdopodobniej inspiratorem daru był jego ojciec, który z powodzeniem realizował ideę wzbogacania polskich instytucji naukowych i muzeów zespołami starożytnych monet. Dary takie zostały lub miały zostać przekazane Muzeum Narodowemu w Warszawie, Uniwersytetowi Wileńskiemu, Uniwersytetowi Jagiellońskiemu oraz jak wspomniano Muzeum Narodowemu w Krakowie. Niniejszy tom naszego czasopisma pragniemy dedykować pamięci Zygmunta i Stanisława Mineyków.

Redakcja

Dear Readers,

We are delighted to present you with volume 20 of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*. As is our policy, we publish all texts in the congress languages, with English and Polish abstracts. The contents of current volume and archive numbers are available as PDF files on the website of the National Museum in Krakow (<https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>). The website also provides all general information about the journal, along with guidelines for authors and reviewers.

One hundred years ago, on 27 December 1925, Zygmunt Mineyko (1840–1925) died in Athens. He was a man with an extraordinary life story, a devoted patriot, a veteran of the January Uprising, an emigrant, and at the same time a philhellene and honorary citizen of Greece. His achievements in the fight against the Russian invader, his wanderings as an emigrant, and his contribution to the building of the Greek state are quite well known, mainly thanks to his memoirs, stored in the Jagiellonian Library in Krakow, some of which were published in 1971 under the title *Z Tajgi pod Akropol* (From the Taiga to the Acropolis). Thanks to publications by Polish and Greek archaeologists, Mineyko's achievements in the field of archaeology are also well known, in particular his participation in research at the famous sanctuary of Zeus in Dodona, located in Epirus.

Zygmunt Mineyko was also interested in numismatics, and this interest was far from superficial. He wrote a work devoted to what he called “the manifestations of numismatics”, which, unfortunately, was never published. The manuscript of this work, currently stored in Lviv, in the former collections of the Ossoliński National Institute, allows us to consider it a very modern and ahead-of-its-time study. Zygmunt Mineyko is also closely associated with the history of the numismatic collections of the National Museum in Krakow. In 1924 and 1926, almost a hundred ancient coins donated by Stanisław Mineyko (1875–1924), Zygmunt's son, were added in two tranches to the collection of the National Museum in Krakow. Although Stanisław was formally the donor, it was most likely his father who inspired the donation, as he had successfully implemented the idea of enriching Polish scientific institutions and museums with collections of ancient coins. Such donations were or were to be donated to the National Museum in Warsaw, Vilnius University, the Jagiellonian University in Krakow, and, as mentioned, the National Museum in Krakow. We would like to dedicate this volume to the memory of Zygmunt and Stanisław Mineyko.

The Editors

MATEUSZ WOŹNIAK

Muzeum Narodowe w Krakowie

ORCID: 0000-0003-4122-6586

Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2024)

W 2024 roku zespół Gabinetu Numizmatycznego pracował w składzie: dr hab. Jarosław Bodzek (kierownik – do czerwca 2024; monety starożytne), mgr Anna Bochnak (monety nowożytne, varia), mgr Dorota Malarczyk (monety orientalne, depozyty), dr Agnieszka Smołucha-Sładkowska (medale, medaliki religijne), mgr Mateusz Woźniak (kierownik – od lipca 2024; monety średniowieczne) oraz dr Barbara Zając (pieniądz papierowy).

Kolekcja Gabinetu Numizmatycznego liczyła na koniec 2024 roku 124 007 obiektów, a wraz z depozytami i obiektami niebędącymi muzealiami (materiały pomocnicze) – 130 566.

Zasób kolekcji powiększył się (inwentarzowo) w stosunku do poprzedniego roku o 992 obiekty.

Wśród podarowanych muzealiów wyróżnia się grupa monet średniowiecznych z donacji Rafała Ciurkiewicza. Co warto podkreślić, były one przez niego nabywane celowo dla zapewnienia luk w zbiorze Gabinetu Numizmatycznego, po wcześniejszym skonsultowaniu się co do celowości zakupu z pracownikami działu. Dzięki temu pozyskaliśmy m.in. bardzo rzadki denar przypisywany mennictwu Mieciaława, księcia mazowieckiego w latach 1037–1047; denar krzyżowy z przedstawieniem rękawicy i chorągwi, bity w latach 1090–1100 w mennicy miasta Magdeburga lub Hall, czy wreszcie nieobecny w żadnej z polskich kolekcji muzealnych denar Ludwika Węgierskiego (1370–1382) z „lilią”, bity dla ziem polskich. Z daru Rafała Ciurkiewicza pochodzi też rzadki denar panującego zaledwie sześć miesięcy króla Węgier, Władysława II (1162–1163).

Kolekcja monet antycznych powiększyła się o 20 antoninianów bitych przez cesarzy rzymskich: Aureliana (270–275) i Probusa (276–282), podarowanych przez

Barnabę Skibniewskiego. Kolejne dwie monety rzymskie pochodzą z daru Barbary Zajęc.

Wśród monet nowożytnych, które zasiły nasz zbiór dzięki Mirosławowi Kruszyńskiemu, Piotrowi Lutyńskiemu, Agnieszce Pokrywce, Vitalowi Sidarovichowi i Stanisławowi Kościelniakowi, reprezentujących głównie emisje XIX- i XX-wieczne, wyróżnia się ciekawy zespół emisji Chanatu Buchary XIX i XX w. podarowany przez ostatniego z tu wymienionych.

Zbiór medali i żetonów powiększył się głównie o współczesne dzieła z darów: Ignacego Bochnaka, Marcina i Aliny Biborskich, ks. Jana Janusza Kołleckiego, Andrzeja i Ewy Kowalunas oraz Romana Rogalskiego. Bardzo ciekawym obiektem, znakomicie uzupełniającym zbiór medali historycznych osób prywatnych, jest rzadki medal z wizerunkiem Jana Łaskiego (1499–1560) z 1557 roku (tu jako późniejszy odlew) podarowany przez Jacka Budyna.

Stale rozwija się także kolekcja pieniądza papierowego, która wzbogaciła się głównie o banknoty XX-wieczne z darów Stanisława Ludwika Malika, Romana Rogalskiego, Agnieszki Pokrywki i Barbary Zajęc. Niezwykle rzadkie krakowskie bony wpłynęły dzięki donacji Rafała Ciurkiewicza (bony zastępcze krakowskich firm Porębski & Zimler oraz Bracia Rolniccy, oba z 1919 roku) i Barbary Zajęc (bony zakupowe na: 1 bochenek chleba z 1920 roku i obiad dla studenta Akademii Sztuk Pięknych z 1924 roku). Pozyskaliśmy też kolejne, ciekawe relikty okresu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – kartki na benzynę z 1988 roku (dar Marii i Józefa Leśniaków).

Jako przykłady współczesnych form „pieniądza” i kolekcjonerskich mód do zbioru włączone zostały karty bankowe (darowizny Ignacego Bochnaka i Barbary Zajęc) oraz banknoty z serii „0 euro” (Dariusz Jasek i Małgorzata Pławecka-Jasek).

Zbiór wariów uzupełniła niezwykle interesująca, złożona kopia talara medalowego Zygmunta I Starego (1506–1548), znajdującego się niegdyś w kolekcji Władysława Czartoryskiego (1828–1894), a skradzionego – podobnie jak większość złota z tego zbioru – przez Niemców w czasie II wojny światowej. Z kolei kopia ta ma pochodzić ze zbioru Potockich. Obiekt ten zasił naszą kolekcję w ramach donacji poczynionej przez Lecha Kokocińskiego.

Powiększany systematycznie zbiór monet fałszywych (bitych na szkodę kolekcjonerów) wzbogacił się dzięki darowi Mirosława Kruszyńskiego o ponad 130 egzemplarzy (głównie chińskich emitowanych od III w. p.n.e. po wiek XX). Wybitego w epoce fałszywego grosza Zygmunta III Wazy (1587–1632) z 1610 roku podarował Rafał Ciurkiewicz.

Dodatkowo ciekawa, tym razem współczesna replika kartagińskiej dekadrachmy, bitej na Sycylii w czasach pierwszej wojny punickiej (264–241 r. p.n.e.), trafiła do nas z rąk Adama Wojtkowiaka.

Interesującym przykładem przejścia ze sfery ekonomicznej do kategorii „dzieło sztuki” jest talar Maksymiliana II Józefa Wittelsbacha (1745–1777) z późniejszą (XIX w.?) ingerencją artystyczną w postaci nałożenia na rysunek stempla warstwy malarskiej. Obiekt ten podarowany został przez anonima w „120-lecie istnienia Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego jako Oddziału Muzeum Narodowego w Krakowie”.

Z Narodowego Banku Polskiego napłynęła kolejna darowizna w postaci monet (31 sztuk) i banknotów (cztery sztuki) kolekcjonerskich. Dwie z nich (500 zł z serii „Skarby Stanisława Augusta”), zostały wybite w czystym złocie (Au 999,9) o masie 62,2 grama każda.

Kolekcja Gabinetu Numizmatycznego powiększyła się także dzięki zakupom. Podobnie jak w roku 2023, nasz zbiór antoninianów cesarzy rzymskich Aureliana i Probusa został uzupełniony o kolejne bardzo interesujące egzemplarze i było ich tym razem 80. W sumie, od roku 2023 zbiór monet tych dwóch przedstawicieli okresu kryzysu III wieku zwiększył się o niemal 500 sztuk. Zakupiono także ciekawy, imienny medal nagrodowy Szkoły Krakowskiej Sztuk Pięknych, przyznany w 1905 roku Janowi Wojnarskiemu (1879–1937), malarzowi i profesorowi Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

Ukończono kolejny, XVIII już tom *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne*, który ukazał się w wersji cyfrowej, bezpłatnie na stronie <https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1> oraz drukowanej, przeznaczonej na sprzedaż. Jednocześnie trwały prace nad następnym, XIX tomem tego wydawnictwa, w których udział brali: Jarosław Bodzek, Mateusz Woźniak, Dorota Malarczyk, Anna Bochnak i Barbara Zajac.

Kontynuowano współpracę z mającym swoją siedzibę w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego Polskim Towarzystwem Numizmatycznym Oddział Kraków, w ramach której współorganizowano spotkania, wykłady i towarzyszące im pokazy obiektów. Anna Bochnak, Dorota Malarczyk i Mateusz Woźniak tworzyli zespół redakcyjny wydawanego przez to Towarzystwo czasopisma popularno-naukowego *Numizmatyk Krakowski*.

Cykl krajowych konferencji naukowych w roku 2024 otworzyła Barbara Zajac („Monety arabo-bizantyńskie i umajjadzkie z „Marei”/Filoksenite”, 5. Konferencja Naukowa Wydziału Archeologii UW „Przeszłość ma przyszłość!/The Past Has a Future!”, Warszawa, 19.03.2024 oraz „Skarb z Nietuliska Małego w świetle nowoczesnych metod dokumentacyjnych – sprawozdanie i dalsze plany”, współautorzy: W. Ostrowski, Ł. Wilk, P. Zachar, J. Modrzewski i J. Bodzek, Konferencja Sprawozdawcza Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 6.12.2024), natomiast cykl tych wymagających opuszczenia granic Polski zainicjował Jarosław Bodzek, który wziął udział w zorganizowanym w Antalyi

(Turcja) „Third International Congress on the History of Money and Numismatics in the Mediterranean World” (1.04.2024) i wystąpił na nim z referatem pt. „Monetary Circulation in Roman Cyprus – The Case of the Nea Paphos Agora”. Barbara Zając była jednym ze współautorów (wraz z W. Ostrowskim, Ł. Wilkiem, G. Sochackim, P. Zachar, J. Modrzewskim i J. Bodzkiem) wystąpienia: „The numismatics digital workflow at archaeological excavations” (DARIAH Conference, Lizbona, 18.04.2024). Kwiecniowe wydarzenia zamknęła Agnieszka Smołucha-Sładkowska referatem: „Żetony koronacyjne królów i królowych polskich”, zaprezentowanym na konferencji naukowej „Ceremoniał koronacyjny w Rzeczypospolitej w dobie wolnych elekcji XVI–XVIII w.” (Zamek Królewski w Warszawie, 19.04.2024). Współautorką (wraz z: W. Chudziak, J. Bednarczyk, A. Musiałowski, R. Kaźmierczak, P. Błędowski, P. Szczepanik, M. Weinkuaf) referatu „Najstarszy wczesnośredniowieczny skarb kruszcu srebrnego na Kujawach (?)” wygłoszonego na zorganizowanych przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu „Ósmych Spotkaniach Naukowych Zespołu Badań nad Zjawiskiem Masowego Deponowania Dóbr” (17.05.2024), była Dorota Malarczyk. W maju Barbara Zając zaprezentowała wykład pt. „Between Roman Culture and Local Tradition. Roman Provincial Coinage of Bithynia and Pontus during the Reign of Trajan (98–117)” (Pontic Webinar, Université Paris Nanterre, 22.05.2024), aby pięć dni później – tym razem na żywo – wystąpić przed uczestnikami cyklicznych spotkań Sekcji Numizmatycznej Komisji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk z referatem: „Monety arabo-bizantyńskie i umajjadzkie ze stanowiska Marea/Filoksenite” (Kraków, 28.05.2024). Po wakacyjnej przerwie pracownicy Gabinetu Numizmatycznego rozpoczęli drugą serię wykładów:

- Jarosław Bodzek i Barbara Zając (współautorzy: W. Ostrowski, Ł. Wilk, G. Sochacki, P. Zachar, J. Modrzewski), „Re-working of the numismatic database of the Nietulisko Małe hoard applying international standards and RTI documentation” (30th EAA Annual Meeting in Rome, 28–31.08.2024);

- Jarosław Bodzek, „Remarks on a unique Lycian coin struck in the name of Autophratades”, Międzynarodowa Konferencja Numismatica Centroeuropea VII (Wyszehrad, 16–20.09.2024);

- Barbara Zając, „Arab-Byzantine and Umayyad Coins from Marea/Philoxenite, Egypt”, Międzynarodowa Konferencja Numismatica Centroeuropea VII (Wyszehrad, 16–20.09.2024).

Na jednym z odbywających się cyklicznie w Warszawie posiedzeń naukowych Sekcji Studiów Numizmatycznych Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk, został zaprezentowany wykład pt. „Znad Morza Kaspijskiego nad Bałtyk – skarb dirhamów chazarskich i odważników z wczesnośredniowiecznego Wolina” (Warszawa, 16.10.2024). Jego współtwórczynią (wraz z M. Boguckim i P. Ganem)

była Dorota Malarczyk. Jarosław Bodzek i Barbara Zając byli członkami zespołu badawczego (wraz z W. Ostrowskim, Ł. Wilkiem, P. Zachar i J. Modrzewskim), o którego pracach można było usłyszeć będąc w listopadzie w Holandii, gdzie wygłoszony został referat pt. „Digitization of the Nietulisko Małe I Hoard (Poland, Ostrowiec county) using RTI. The future numismatics digital workflow at archaeological excavations” (The Annual Meeting of European Coin Find Network 2024, Teylers Museum, Haarlem, 5–8.11.2024). Rok 2024 domknęła, w zakresie wystąpień o charakterze naukowym, Agnieszka Smołucha-Sładkowska, która na posiedzeniu Komisji Historii Sztuki Polskiej Akademii Umiejętności przedstawiła wycinek efektów swoich prac nad początkami polskiego medalierstwa („Monogramista MS (Maciej Schilling) i jego działalność w renesansowym Krakowie – aktualny stan badań” (Kraków, 12.12.2024)).

Nieodmiennie ważnym elementem działalności Gabinetu Numizmatycznego była popularyzacja wiedzy zarówno na temat historii numizmatyki, medalierstwa, jak i pracy muzeum. Stąd też nasza obecność na sesjach wykładowych organizowanych przez domy aukcyjne, czy spotkaniach Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Jej efektem były następujące prelekcje:

– Mateusz Woźniak, „Uwagi i ciekawostki na temat XIX- i XX-wiecznych katalogów numizmatycznych «zbiorów własnych»”, Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział Kraków (Kraków, 11.01.2024);

– Mateusz Woźniak, „Muzeum Czapskich – instrukcja dla użytkowników”, Sesja wykładowa w ramach Aukcji Premium Salonu Numizmatycznego Mateusza Wójcickiego (Wrocław, 9.03.2024);

– Agnieszka Smołucha-Sładkowska, „Żetony koronacyjne królów i królowych polskich w teorii i praktyce”, zebranie Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków (Kraków, 23.05.2024);

– Agnieszka Smołucha-Sładkowska, „Dwie strony medalu? Kilka uwag o patrzaniu”, wykład na sesji numizmatycznej zorganizowanej przez Dom Aukcyjny Damian Marciniak (Warszawa, 8.06.2024);

– Anna Bochnak i Agnieszka Smołucha-Sładkowska, „Między prawdą a mitem. Talary medalowe Zygmunta I Starego”, wykład na sesji numizmatycznej organizowanej przez Dom Aukcyjny Damian Marciniak (Warszawa, 8.06. 2024);

– Mateusz Woźniak, „« Tysiąc lat monety polskiej » oczami Tadeusza Kałkowskiego”, zebranie Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków (Kraków, 17.10.2024);

– Anna Bochnak i Agnieszka Smołucha-Sładkowska, „Wyprawa «po» talara Zygmunta Starego z 1533 r. odbitego w złocie – post scriptum”, zebranie Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków (Kraków, 17.10.2024);

– Barbara Zając (współautorzy: R. Jadrych, P. Suprewicz), „Pieniądze papierowe insurekcji kościuszkowskiej: wstępne wyniki badań tzw. seriarzy z grzbietami biletów skarbowych z Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie”, zebranie Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział Kraków (Kraków, 21.11.2024).

W ramach współpracy z Krakowskim Salonem Ekonomicznym Narodowego Banku Polskiego wypełniliśmy swoimi referatami niemal cały program (cztery na pięć wystąpień) konferencji popularno-naukowej pt. „Nie wszystko złoto...” (Kraków, 7.06.2024). Zaprezentowaliśmy na niej następujące wykłady: „Złota moneta w starożytnym Rzymie” (Jarosław Bodzek); „W poszukiwaniu złotych monet polskiego średniowiecza” (Mateusz Woźniak); „Wagi polskich złotych medali i żetonów w XVI i XVII w.” (Agnieszka Smołucha-Sładkowska); „Fałszerze i fałszerstwa złotych monet” (Anna Bochnak).

Na krakowskiej edycji Toruńskich Warsztatów Numizmatyki Antycznej (Kraków, 15.11.2024) Jarosław Bodzek i Barbara Zając (współautorzy: W. Ostrowski, Ł. Wilk) omówili zagadnienia związane z wykorzystaniem metody RTI (Reflection Transformation Imaging) do digitalizacji monet („RTI in Numismatic Research. Assumptions and Practical Implementation”).

Działalność popularyzatorska skierowana była też do osób niezwiązanych zawodowo czy hobbistycznie z numizmatyką. Mateusz Woźniak przygotował dla Klubu Dialogu AGORA, działającego w ramach Krakowskiego Centrum Seniora, wykład pt. „Pieniądz «czasu potrzeby»” (Kraków, 30.09.2024), a Jarosław Bodzek, na spotkaniu zorganizowanym przez grupę „Detal żywiecki” i Żywiecką Fundację Rozwoju, przypomniał o jednym z naszych największych darczyńców: „Między Wiedniem a Krakowem. Karol Hallama zapomniany(?) obywatel Miasta Żywca” (Żywiec, 24.11.2024). Tenże, również w Żywcu, tym razem wspólnie z Mateuszem Woźniakiem, zaprezentował kolejny wykład związany z numizmatyką, i miejscem jego prezentacji: „Franciszek Augustin i znaleziska monet” (Żywiec, 15.12.2024).

W ramach realizowanych przez Muzeum Narodowe w Krakowie działań związanych z wdrażaniem misji społecznej odpowiedzialności, której jednym z elementów jest współpraca z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, czy z trudnościami poznawczymi, przygotowaliśmy oprowadzanie po wystawie dla Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej Gaudium et Spes w Krakowie – Warsztat Terapii Zajęciowej (Anna Bochnak) oraz dzieci z klasy dla niesłyszących (Jarosław Bodzek), a także zajęcia dla uczniów klas IV–VII szkoły podstawowej i 1–4 liceum uczących się w Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych w Krakowie (Mateusz Woźniak).

Kontynuowaliśmy działania na rzecz Uniwersytetu Jagiellońskiego, realizując je poprzez oprowadzania po wystawach oraz zajęcia dla studentów m.in. Indologii

Instytutu Orientalistyki (Dorota Malarczyk, „Mennictwo średniowiecznych Indii Północnych. Sułtanat Delhi (1206–1526)”) i Instytutu Judaistyki (Mateusz Woźniak, „Mennictwo hebrajsko napisowe w średniowiecznej Polsce”), oraz Instytutu Archeologii UJ. W przestrzeni wystawy stałej odbyły się także zajęcia dla studentów studiów podyplomowych Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego na kierunku „Rynek sztuki i antyków”. Ponadto mieliśmy przyjemność gościć u nas członków Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Narodowego w Krakowie, Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego (oddziały Zielona Góra i Łódź) oraz uczestników wydarzeń ogólnomuzealnych, jak „Noc Muzeów”, czy „W samo południe. Orowadzanie niedzielne”.

W roku 2024 odwiedzili nas także: Michele Asolati (Uniwersytet w Padwie), Roger Paul (Gabinet Numizmatyczny Państwowe Zbiory Sztuki w Dreźnie) oraz Cristina Crisafulli (kustosza kolekcji numizmatycznej Museo Correr z Wenecji).

Anna Bochnak, 4 grudnia 2024 roku obroniła na Uniwersytecie Rzeszowskim (Instytut Archeologii) pracę doktorską pt. „Plomby z Drohiczyzna w zbiorach polskich muzeów”.

Z końcem czerwca 2024 roku z funkcji kierownika działu, po pełnieniu jej przez 21 lat, zrezygnował Jarosław Bodzek. Nowym kierownikiem, został jego były student, Mateusz Woźniak.

BIBLIOGRAFIA PRACOWNIKÓW GABINETU NUMIZMATYCZNEGO ZA ROK 2024 (z uwzględnieniem pozycji wydanych z datą 2023)

BOCHNAK, A. wspólnie z JASEK, D.F. 2023. „Numizmatyczna mistyfikacja, czyli o dukacie Zygmunta III Wazy, tzw. holendrze z kolekcji Emeryka Hutten-Czapskiego”, *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 3–12.

BOCHNAK, A. 2024. „Nie wszystko złoto..., czyli kilka uwag o fałszerstwach monet złotych”, [w:] D.F. JASEK, D. MALARCZYK (red.), *Nie wszystko złoto... Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztowej 20, Kraków*: 183–191.

MALARCZYK, D. 2024. „Opis monet Imperium Osmańskiego”, [w:] J. KOZŁOWSKI, K. JARZĘCKI (red.), *Skarb Bydgoski. Wystawa stała w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy*, Bydgoszcz: 57–61.

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. wspólnie z JASEK, D.F. 2023. „Spis medali Czartoryskich w rękopisie Ottona Siemaszki”, *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 19–32.

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2023. „Giovanni Maria Mosca (Called Padovano) and Giovanni Jacopo Caraglio. A Revision of the *Oeuvre* of Italian Medallists at the Court of the Last Jagiellons”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 251–283. DOI: 10.52800/ajst.1.18.a12

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2023. „Unikatowy (?) egzemplarz żetonu ślubno-koronacyjnego Zygmunta III Wazy i Konstancji Habsburżanki z 1605 roku”, *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 13–18.

SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2024. „‘Na wagę złota’. Wagi polskich złotych żetonów i medali w XVI i XVII wieku”, [w:] D.F. JASEK, D. MALARCZYK (red.), *Nie wszystko złoto...*

Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztovej 20, Kraków: 145–182.

WOŹNIAK, M. 2023. „Na marginesie artykułu Stanisława Pyszno ‘Maksymilian Bartynowski i jego zapomniana kolekcja’”, *Numizmatyk Krakowski* 6 (309): 105–115.

WOŹNIAK, M. 2023. „Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2022) / The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2022)”, *Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 341–355. DOI: 10.52800/ajst.1.18.k1

WOŹNIAK, M. 2023. „O wydarzeniach w Muzeum Narodowym w Krakowie zorganizowanych z okazji XVI Międzynarodowego Kongresu Numizmatycznego”, *Wiadomości Numizmatyczne* 67 (211): 188–190.

WOŹNIAK, M. 2024. „W poszukiwaniu złotych polskich monet epoki średniowiecza”, [w:] D.F. JASEK, D. MALARCZYK (red.), *Nie wszystko złoto... Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztovej 20, Kraków: 53–86.*

ZAJĄC, B. 2023. „Klisze cynkowe z wizerunkiem banknotu na 1 markę polską 1916 (1917) w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie”, *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 55–60.

ZAJĄC, B. wspólnie z ZAGÓRSKA-TELEGA, J. 2023. „A Roman Republican Denarius from the Early Roman Period Cemetery in Kazimierza Wielka, Świętokrzyskie Province”, *Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 57–71. DOI: 10.52800/ajst.1.18.a4

ZAJĄC, B. 2023. [rec.] „EVGENI I. PAUNOV, *From Koine to Romanitas: The Numismatic Evidence for Roman Expansion and Settlement in Moesia and Thrace (ca. 146 BC – AD 98/117)*, vols. 1–2, ANTIQUITATES: Archäologische Forschungsergebnisse 76, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2021”, *Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 317–325. DOI: 10.52800/ajst.1.18.r1

ZAJĄC, B. 2023. [rec.] „JEROME MAIRAT, MARGUERITE SPOERRI BUTCHER with contributions by MICHEL AMANDRY, ROGER BLAND, KEVIN BUTCHER, JACK NURPETLIAN, and ULRIKE PETER, *Roman Provincial Coinage. Vol. VII.2: From Gordian I to Gordian III (AD 238–244): All Provinces Except Asia. Part I: Introduction and Catalogue. Part II: Indexes and Plates*, British Museum Press, Bibliothèque Nationale, London–Paris 2022”, *Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 326–331. DOI: 10.52800/ajst.1.18.r2

ZAJĄC, B. 2024. „Arab-Byzantine and Umayyad coins from Marea/Philoxenite: preliminary observations”, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 33: 245–255. DOI: 10.37343/uw.2083-537X.pam33.05

ZAJĄC, B. 2024. „Roman bronze coins for Cyprus from the reign of Trajan (98–117)”, [w:] J. BODZEK et AL. (red.), *Φιλομειδής Αφροδίτη. Essays in Ancient Art and Archaeology in Honour of Ewdoksia Papuci-Władyka*, Kraków: 183–189. DOI: 10.12797/9788383681924.16

Adres autora:

Mateusz Woźniak
Gabinet Numizmatyczny
Muzeum Narodowe w Krakowie
ul. Piłsudskiego 12, 31-109 Kraków
mwozniak@mnk.pl

MATEUSZ WOŹNIAK

National Museum in Krakow

ORCID: 0000-0003-4122-6586

The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2024)

In 2024, the staff of the Numismatic Cabinet consisted of Professor Jarosław Bodzek (head – until June 2024; ancient coins), Anna Bochnak, MA (modern coins, varia), Dorota Malarczyk, MA (oriental coins, deposits), Agnieszka Smołucha-Sładkowska, PhD (medals, devotional medals), Mateusz Woźniak, MA (head – since July 2024; medieval coins) and Barbara Zając, PhD (paper money).

At the end of 2024, the Numismatic Cabinet's collection numbered 124,007 objects, and 130,566 when including deposits and non-museum items (auxiliary materials) are added.

Compared to the previous year, the collection has increased by 992 objects.

Among the items donated to the museum, a group of medieval coins from Rafał Ciurkiewicz's donation stands out. It is worth noting that he acquired them specifically to fill gaps in the Numismatic Cabinet's collection, after first consulting with department staff regarding the advisability of the purchase. Thanks to this, we acquired, among other items, a very rare denarius attributed to Mieclaw, Duke of Mazovia from 1037 to 1047; a cross penny depicting a gauntlet and a banner, minted between 1090 and 1100 at the mint of Magdeburg or Halle; and finally, a denarius of Louis I of Hungary (1370–1382) featuring a "lily," minted for the Polish lands, which is absent from any Polish museum collection. Also from the donation of Rafał Ciurkiewicz is a rare denarius of Władysław II (1162–1163), King of Hungary, who reigned for only six months.

The collection of ancient coins has been expanded with 20 antoniniani minted by the Roman emperors Aurelian (270–275) and Probus (276–282), donated by Barnaba Skibniewski. Another two Roman coins were donated by Barbara Zając.

Among the modern coins that have been added to our collection thanks to Mirosław Kruszyński, Piotr Lutyński, Agnieszka Pokrywka, Vital Sidarovich, and Stanisław Kościelniak – mainly representing 19th- and 20th-century issues – an interesting set of 19th- and 20th-century coins from the Khanate of Bukhara, donated by the last of the aforementioned, stands out.

The collection of medals and tokens has mainly been expanded with contemporary pieces donated by Ignacy Bochnak, Marcin and Alina Biborski, Rev. Jan Janusz Kołecki, Andrzej and Ewa Kowalunas, and Roman Rogalski. A very interesting item which perfectly complements the collection of historical medals from private individuals is a rare medal bearing the image of Jan Łaski (1499–1560) from 1557 (here as a later casting), donated by Jacek Budyn.

The collection of paper money is also constantly expanding, having been enriched mainly with 20th-century banknotes donated by Stanisław Ludwik Malik, Roman Rogalski, Agnieszka Pokrywka, and Barbara Zajac. Extremely rare Krakow vouchers were acquired thanks to a donation from Rafał Ciurkiewicz (substitute vouchers from the Krakow firms Porębski & Zimler and Bracia Rolniccy, both from 1919) and Barbara Zajac (purchase vouchers for: 1 loaf of bread from 1920 and a meal for a student of the Academy of Fine Arts from 1924). We have also acquired further interesting relics from the period of the Polish People's Republic [Polska Rzeczpospolita Ludowa] – gas ration cards from 1988 (a gift from Maria and Józef Leśniak).

The collection includes bank cards (donated by Ignacy Bochnak and Barbara Zajac) and banknotes from the “0 euro” series (donated by Dariusz Jasek and Małgorzata Pławecka-Jasek) as examples of contemporary forms of “money” and trends in collecting.

The collection of varia was supplemented by an extremely interesting gilded copy of a commemorative thaler of Sigismund I the Old (1506–1548), which was once part of the collection of Władysław Czartoryski (1828–1894), and stolen – like most of the gold from that collection – by the Germans during World War II. This copy, in turn, is said to come from the Potocki collection. This item was added to our collection as part of a donation made by Lech Kokociński.

The steadily expanding collection of counterfeit coins (made in order to defraud collectors) has been enriched by a donation from Mirosław Kruszyński of over 130 specimens (mainly Chinese coins issued from the 3rd century BC through the 20th century). A counterfeit groschen of Sigismund III Vasa (1587–1632) from 1610 was donated by Rafał Ciurkiewicz.

In addition, an interesting replica – this time a modern one – of a Carthaginian decadrachm, minted in Sicily during the First Punic War (264–241 BC), was provided to us by Adam Wojtkowiak.

A fascinating example of the transition from the economic sphere to the category of “work of art” is the thaler of Maximilian II Joseph Wittelsbach (1745–1777), which shows later (19th century?) artistic intervention in the form of a layer of paint applied over the die's design. This object was donated by an anonymous donor on

the “120th anniversary of the Emeryk Hutten-Czapski Museum as a branch of the National Museum in Krakow.”

The National Bank of Poland has made another donation consisting of 31 collector’s coins and four collector’s banknotes. Two of them – the 500 zloty pieces from the “Treasures of Stanisław August” series – were struck in pure gold (Au 999.9) and weigh 62.2 grams each.

The Numismatic Cabinet’s collection has also grown through acquisitions. As in 2023, our collection of antoniniani issued by the Roman emperors Aurelian and Probus has been expanded with additional highly interesting specimens – this time numbering 80. In total, since 2023, the collection of coins from these two representatives of the 3rd-century crisis period has grown by nearly 500 pieces. We also acquired an interesting, personalized award medal from the Krakow School of Fine Arts, awarded in 1905 to Jan Wojnarski (1879–1937), a painter and professor at the Academy of Fine Arts in Krakow.

The 18th volume of *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* has been completed; it is available in digital format, free of charge, at <https://mnk.pl/notae-numismaticae-zapiski-numizmatyczne-1>, as well as in print, for purchase. At the same time, work was underway on the next, 19th volume of the journal, with the participation of Jarosław Bodzek, Mateusz Woźniak, Dorota Malarczyk, Anna Bochnak, and Barbara Zajęc.

It has been continued the cooperation with the Krakow Branch of the Polish Numismatic Society, based at the Emeryk Hutten-Czapski Museum, as part of which meetings, lectures, and accompanying displays were co-organized. Anna Bochnak, Dorota Malarczyk, and Mateusz Woźniak formed the editorial team of the popular science magazine *Numizmatyk Krakowski*, published by the Society.

The series of national academic conferences in 2024 was opened by Barbara Zajęc (“Monety arabo-bizantyńskie i umajjadzkie z ‘Marei’/Filoksenite” [Arab-Byzantine and Umayyad Coins from ‘Marea’/Filoxenite], 5th Academic Conference of the Faculty of Archaeology, University of Warsaw, “Przeszłość ma przyszłość!/ The Past Has a Future!”, Warsaw, 19 March 2024, and “Skarb z Nietuliska Małego w świetle nowoczesnych metod dokumentacyjnych – sprawozdanie i dalsze plany” [The Hoard from Nietulisko Małe in the Light of Modern Documentation Methods – Report and Future Plans], co-authors: W. Ostrowski, Ł. Wilk, P. Zachar, J. Modrzewski, and J. Bodzek, Reporting Conference of the Institute of Archaeology, Jagiellonian University, Krakow, 6 December 2024), and those requiring travel outside Poland, Jarosław Bodzek, who participated in the “Third International Congress on the History of Money and Numismatics in the Mediterranean World” (1 April 2024) and presented a paper titled “Monetary Circulation in Roman Cyprus – The Case of the Nea Paphos Agora”. Barbara Zajęc was one of the co-authors

(along with W. Ostrowski, Ł. Wilk, G. Sochacki, P. Zachar, J. Modrzewski, and J. Bodzek) of the presentation: “The numismatic digital workflow at archaeological excavations” (DARIAH Conference, Lisbon, 18 April 2024). Agnieszka Smołucha-Sładkowska concluded the April events with a paper titled “Żetony koronacyjne królów i królowych polskich” [Coronation tokens of Polish kings and queens], presented at the academic conference “Ceremoniał koronacyjny w Rzeczypospolitej w dobie wolnych elekcji XVI–XVIII w.” [The Coronation Ceremony in the Polish-Lithuanian Commonwealth during the era of free elections, 16th–18th centuries] (Royal Castle in Warsaw, 19 April 2024). Dorota Malarczyk co-authored (together with: W. Chudziak, J. Bednarczyk, A. Musiałowski, R. Kaźmierczak, P. Błędowski, P. Szczepanik, M. Weinkuaf) of the paper “Najstarszy wczesnośredniowieczny skarb kruszcu srebrnego na Kujawach (?)” [The oldest early medieval silver hoard in Kujawy (?)] presented at the “Ósme Spotkania Naukowe Zespołu Badań nad Zjawiskiem Masowego Deponowania Dóbr” [Eighth Scientific Meetings of the Research Team on the Phenomenon of Mass Deposition of Goods] organized by the Nicolaus Copernicus University in Toruń (17 May 2024). In May, Barbara Zając presented a lecture entitled “Between Roman Culture and Local Tradition: Roman Provincial Coinage of Bithynia and Pontus during the Reign of Trajan (98–117)” (Pontic Webinar, Université Paris Nanterre, 22 May 2024), and five days later – this time in person – she spoke to participants of the regular meetings of the Numismatic Section of the Archaeological Commission of the Polish Academy of Sciences with a presentation titled: “Monety arabo-bizantyńskie i umajjadzkie ze stanowiska Marea/Filoksenite” [Arab-Byzantine and Umayyad Coins from the Marea/Filoksenite Site] (Krakow, 28 May 2024). After the summer break, the staff of the Numismatic Cabinet began a second series of lectures:

– Jarosław Bodzek and Barbara Zając (co-authors: W. Ostrowski, Ł. Wilk, G. Sochacki, P. Zachar, J. Modrzewski), “Re-working of the numismatic database of the Nietulisko Małe hoard applying international standards and RTI documentation” (30th EAA Annual Meeting in Rome, 28–31 August 2024);

– Jarosław Bodzek, “Remarks on a unique Lycian coin struck in the name of Autophratades,” International Conference Numismatica Centroeuroepaea VII (Visegrád, 16–20 September 2024);

– Barbara Zając, “Arab-Byzantine and Umayyad Coins from Marea/Philoxenite, Egypt,” International Conference Numismatica Centroeuroepaea VII (Visegrád, 16–20 September 2024).

At one of the regular academic meetings of the Numismatic Studies Section of the Committee on Historical Sciences of the Polish Academy of Sciences held in Warsaw, a lecture titled “Znad Morza Kaspijskiego nad Bałtyk – skarb dirhamów chazarskich i odważników z wczesnośredniowiecznego Wolina” [From the Cas-

pian Sea to the Baltic – A Hoard of Khazar Dirhams and Weights from Early Medieval Volhynia] was presented (Warsaw, 16 October 2024). Dorota Malarczyk was a co-author of the lecture (along with M. Bogucki and P. Gan). Jarosław Bodzek and Barbara Zając were members of the research team (along with W. Ostrowski, Ł. Wilk, P. Zachar, and J. Modrzewski) whose work was presented in November in the Netherlands, where a paper entitled “Digitization of the Nietulisko Małe I Hoard (Poland, Ostrowiec County) using RTI. The future numismatic digital workflow at archaeological excavations” (The Annual Meeting of the European Coin Find Network 2024, Teylers Museum, Haarlem, 5–8 November 2024). Agnieszka Smołucha-Sładkowska brought the year 2024 to a close, in terms of academic presentations, by presenting a selection of the results of her research on the origins of Polish medal making at a meeting of the Art History Commission of the Polish Academy of Arts and Sciences (“Monogramista MS (Maciej Schilling) i jego działalność w renesansowym Krakowie – aktualny stan badań” [The Monogramist MS (Maciej Schilling) and His Activities in Renaissance Krakow – Current State of Research] (Krakow, 12 December 2024)).

An integral part of the Numismatic Office’s activities has always been the promotion of knowledge regarding the history of numismatics and medal making, as well as the museum’s work. This is why we have participated in lecture series organized by auction houses and meetings of the Polish Numismatic Society. This led to the following presentations:

– Mateusz Woźniak, “Uwagi i ciekawostki na temat XIX- i XX-wiecznych katalogów numizmatycznych «zbiorów własnych»” [Observations and Curiosities Regarding 19th- and 20th-Century Numismatic Catalogs of «Private Collections»], Polish Numismatic Society, Krakow Branch (Krakow, 11 January 2024);

– Mateusz Woźniak, “Muzeum Czapskich – instrukcja dla użytkowników” [The Czapski Museum – A User’s Guide], Lecture session as part of the Premium Auction of Mateusz Wójcicki’s Numismatic Salon (Wrocław, 9 March 2024);

– Agnieszka Smołucha-Sładkowska, “Żetony koronacyjne królów i królowych polskich w teorii i praktyce” [Coronation Tokens of Polish Kings and Queens in Theory and Practice], meeting of the Polish Numismatic Society, Krakow Branch (Krakow, 23 May 2024);

– Agnieszka Smołucha-Sładkowska, “Dwie strony medalu? Kilka uwag o patrzeniu” [Two Sides of the Coin? A Few Remarks on Perception], lecture at a numismatic session organized by the Damian Marciniak Auction House (Warsaw, 8 June 2024);

– Anna Bochnak and Agnieszka Smołucha-Sładkowska, “Między prawdą a mitem. Talary medalowe Zygmunta I Starego” [Between Truth and Myth: The

Medal Talarów Sigismunda I Starego], lecture at a numismatic session organized by the Damian Marciniak Auction House (Warsaw, 8 June 2024);

– Mateusz Woźniak, “«Tysiąc lat monety polskiej» oczami Tadeusza Kałkowskiego” [«A Thousand Years of Polish Coins» Through the Eyes of Tadeusz Kałkowski], meeting of the Polish Numismatic Society, Krakow Branch (Krakow, 17 October 2024);

– Anna Bochnak and Agnieszka Smołucha-Sładkowska, “Wyprawa «po» talara Zygmunta Starego z 1533 r. odbitego w złocie – post scriptum” [The Quest «for» Sigismund the Old’s 1533 Thaler Struck in Gold – Postscript], meeting of the Polish Numismatic Society, Krakow Branch (Krakow, 17 October 2024);

– Barbara Zając (co-authors: R. Jadrych, P. Suprewicz), “Pieniądże papierowe insurekcji kościuszkowskiej: wstępne wyniki badań tzw. seriarzy z grzbietami biletów skarbowych z Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie” [Paper Money of the Kościuszko Uprising: Preliminary Results of Research on the So-Called Clouth-bound Spines of Treasury Notes from the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow], meeting of the Polish Numismatic Society, Krakow Branch (Krakow, 21 November 2024).

As part of our collaboration with the Krakow Economic Salon of the National Bank of Poland, we contributed presentations to nearly the entire program (four out of five presentations) of the popular science conference entitled “Nie wszystko złoto...” [Not All That Glitters Is Gold...] (Krakow, 7 June 2024). We presented the following lectures: “Złota moneta w starożytnym Rzymie” [The Gold Coin in Ancient Rome] (Jarosław Bodzek); “W poszukiwaniu złotych monet polskiego średniowiecza” [In Search of Gold Coins from the Polish Middle Ages] (Mateusz Woźniak); “Wagi polskich złotych medali i żetonów w XVI i XVII w.” [The Weights of Polish Gold Medals and Tokens in the 16th and 17th Centuries] (Agnieszka Smołucha-Sładkowska); “Falszerze i fałszerstwa złotych monet” [Counterfeiters and Counterfeits of Gold Coins] (Anna Bochnak).

At the Krakow edition of the Toruń Workshops on Ancient Numismatics (Krakow, 15 November 2024), Jarosław Bodzek and Barbara Zając (co-authors: W. Ostrowski, Ł. Wilk) discussed issues related to the use of the RTI (Reflectance Transformation Imaging) method for digitizing coins (“RTI in Numismatic Research: Assumptions and Practical Implementation”).

Outreach activities were also directed at people with no professional or hobby-related connection to numismatics. Mateusz Woźniak prepared a lecture titled “Pieniądz «czasu potrzeby»” [Money «in times of need»] for the AGORA Dialogue Club, which operates under the Krakow Senior Center (Krakow, 30 September 2024), while Jarosław Bodzek, at a meeting organized by the “Detal Żywiecki” [Żywiec in detail] group and the Żywiec Development Foundation, recalled one

of our greatest donors: “Między Wiedniem a Krakowem. Karol Hallama zapomniany(?) obywatel Miasta Żywca” [Between Vienna and Krakow. Karol Hallama, the forgotten(?) citizen of the City of Żywiec] (Żywiec, 24 November 2024). He also presented another lecture in Żywiec, this time together with Mateusz Woźniak, on a topic related to both numismatics and the venue of the presentation: “Franciszek Augustin i znaleziska monet” [Franciszek Augustin and Coin Finds] (Żywiec, 15 December 2024).

As part of the National Museum in Krakow’s efforts to fulfill its social responsibility mission – which includes collaborating with organizations that support people with physical and intellectual disabilities or cognitive difficulties – we organized a guided tour of the exhibition for the Gaudium et Spes Social Assistance Association in Krakow – Occupational Therapy Workshop (Anna Bochnak) and children from the class for the deaf (Jarosław Bodzek), as well as classes for students in grades 4–7 of elementary school and grades 1–4 of high school attending the Center for Autism and Pervasive Developmental Disorders in Krakow (Mateusz Woźniak).

We continued our activities in support of the Jagiellonian University, conducting guided tours of exhibitions and classes for students, including those in Indology at the Institute of Oriental Studies (Dorota Malarczyk, “Mennictwo średniowiecznych Indii Północnych. Sułtanat Delhi (1206–1526)” [Coinage of Medieval North India: The Delhi Sultanate (1206–1526)] and the Institute of Jewish Studies (Mateusz Woźniak, “Mennictwo hebrajsko napisowe w średniowiecznej Polsce” [Hebrew-Inscribed Coinage in Medieval Poland]), as well as the Institute of Archaeology at the Jagiellonian University. The permanent exhibition space also hosted classes for postgraduate students of the Andrzej Frycz-Modrzewski Krakow Academy, in the “Art and Antiques Market” program. In addition, we had the pleasure of hosting members of the Society of Friends of the National Museum in Krakow, the Polish Numismatic Society (Zielona Góra and Łódź branches), and participants in museum-wide events such as “Night of Museums” and “High Noon: Sunday Guided Tours”.

In 2024, we were also visited by: Michele Asolati (University of Padua), Roger Paul (Numismatic Department of the Dresden State Art Collections), and Cristina Crisafulli (curator of the numismatic collection at the Museo Correr in Venice).

On 4 December 2024, Anna Bochnak defended her doctoral dissertation entitled “Plomby z Drohiczyzna w zbiorach polskich muzeów” [Seals from Drohiczyzn in Polish Museum Collections] at the University of Rzeszów (Institute of Archaeology).

At the end of June 2024, Jarosław Bodzek stepped down from his position as department head after serving in that role for 21 years. His former student, Mateusz Woźniak, became the new head of the department.

BIBLIOGRAPHY OF THE STAFF MEMBERS OF THE NUMISMATIC CABINET FOR THE YEAR 2024 (including publications dated 2023)

- BOCHNAK, A. together with JASEK, D.F. 2023. "Numizmatyczna mistyfikacja, czyli o dukacie Zygmunta III Wazy, tzw. holendrze z kolekcji Emeryka Hutten-Czapskiego", *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 3–12.
- BOCHNAK, A. 2024. "Nie wszystko złoto..., czyli kilka uwag o fałszerstwach monet złotych". In: D.F. JASEK and D. MALARCZYK (eds.), *Nie wszystko złoto... Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztowej 20*, Kraków: 183–191.
- MALARCZYK, D. 2024. "Opis monet Imperium Osmańskiego". In: J. KOZŁOWSKI and K. JARZĘCKI (eds.), *Skarb Bydgoski. Wystawa stała w Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy*, Bydgoszcz: 57–61.
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. together with JASEK, D.F. 2023. "Spis medali Czarторыskich w rękopisie Ottona Siemaszki", *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 19–32.
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2023. "Giovanni Maria Mosca (Called Padovano) and Giovanni Jacopo Caraglio. A Revision of the *Oeuvre* of Italian Medallists at the Court of the Last Jagiellons", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 251–283. DOI: 10.52800/ajst.1.18.a12
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2023. "Unikatowy (?) egzemplarz żetonu ślubno-korona-cyjnego Zygmunta III Wazy i Konstancji Habsburżanki z 1605 roku", *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 13–18.
- SMOŁUCHA-SŁADKOWSKA, A. 2024. "«Na wagę złota». Wagi polskich złotych żetonów i medali w XVI i XVII wieku". In: D.F. JASEK and D. MALARCZYK (eds.), *Nie wszystko złoto... Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztowej 20*, Kraków: 145–182.
- WOŹNIAK, M. 2023. "Na marginesie artykułu Stanisława Pyszno 'Maksymilian Bartynowski i jego zapomniana kolekcja'", *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 105–115.
- WOŹNIAK, M. 2023. "Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2022) / The Chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2022)", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 341–355. DOI: 10.52800/ajst.1.18.k1
- WOŹNIAK, M. 2023. "O wydarzeniach w Muzeum Narodowym w Krakowie zorganizowanych z okazji XVI Międzynarodowego Kongresu Numizmatycznego", *Wiadomości Numizmatyczne* 67 (211): 188–190.
- WOŹNIAK, M. 2024. "W poszukiwaniu złotych polskich monet epoki średniowiecza". In: D.F. JASEK and D. MALARCZYK (eds.), *Nie wszystko złoto... Materiały z konferencji „Nie wszystko złoto”, która odbyła się 7 czerwca 2024 r. w Krakowskim Salonie Ekonomicznym NBP Oddział w Krakowie przy ul. Basztowej 20*, Kraków: 53–86.
- ZAJĄC, B. 2023. "Klisze cynkowe z wizerunkiem banknotu na 1 markę polską 1916 (1917) w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie", *Numizmatyk Krakowski* 6 (390): 55–60.
- ZAJĄC, B. together with ZAGÓRSKA-TELEGA, J. 2023. "A Roman Republican Denarius from the Early Roman Period Cemetery in Kazimierza Wielka, Świętokrzyskie Province", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 57–71. DOI: 10.52800/ajst.1.18.a4
- ZAJĄC, B. 2023. [rev.] "EVGENI I. PAUNOV, *From Koine to Romanitas: The Numismatic Evidence for Roman Expansion and Settlement in Moesia and Thrace (ca. 146 BC – AD 98/117)*, vols. 1–2, ANTIQUITATES: Archäologische Forschungsergebnisse 76, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2021", *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 317–325. DOI: 10.52800/ajst.1.18.r1

ZAJĄC, B. 2023. [rev.] “JEROME MAIRAT, MARGUERITE SPOERRI BUTCHER with contributions by MICHEL AMANDRY, ROGER BLAND, KEVIN BUTCHER, JACK NURPETLIAN, and ULRIKE PETER, *Roman Provincial Coinage*. Vol. VII.2: *From Gordian I to Gordian III (AD 238–244): All Provinces Except Asia*. Part I: *Introduction and Catalogue*. Part II: *Indexes and Plates*, British Museum Press, Bibliothèque Nationale, London–Paris 2022”, *Notae Numismaticae – Zapiski Numizmatyczne* 18: 326–331. DOI: 10.52800/ajst.1.18.r2

ZAJĄC, B. 2024. “Arab-Byzantine and Umayyad coins from Marea/Philoxenite: preliminary observations”, *Polish Archaeology in the Mediterranean* 33: 245–255. DOI: 10.37343/uw.2083-537X.pam33.05

ZAJĄC, B. 2024. “Roman bronze coins for Cyprus from the reign of Trajan (98–117)”. In. J. BODZEK et AL. (eds.), Φιλομειδής Ἀφροδίτη. *Essays in Ancient Art and Archaeology in Honour of Ewdoksia Papuci-Władyka*, Kraków: 183–189. DOI: 10.12797/9788383681924.16

Author’s address:

Mateusz Woźniak
Numismatic Cabinet
National Museum in Krakow
12 Piłsudskiego Street, 31-109 Krakow, Poland
mwozniak@mnk.pl

Il. 1. Zespół Gabinetu Numizmatycznego w 2024 roku. Od lewej: Barbara Zając, Anna Bochnak, Agnieszka Smołucha-Sładkowska, Mateusz Woźniak, Jarosław Bodzek, Dorota Malarczyk. Fot. Tomasz Sutor i Anna Olchawska, Muzeum Narodowe w Krakowie

Fig. 1. The Numismatic Cabinet staff in 2024. From left to right: Barbara Zając, Anna Bochnak, Agnieszka Smołucha-Sładkowska, Mateusz Woźniak, Jarosław Bodzek, Dorota Malarczyk. Photo by Tomasz Sutor and Anna Olchawska, National Museum in Krakow